

Parlamentul
Republicii Moldova

__AA__ nr. __37__

12 iunie 2020

Deputat în Parlamentul Republicii Moldova

Curtea Constituțională a Republicii Moldova

*str. Alexandru Lăpușneanu nr. 28, Chișinău MD 2004,
Republica Moldova*

SESIZARE

prezentată în conformitate cu 135 alin. (1) lit. a) și lit. g) din Constituție,
art. 25 lit. g) din Legea 317 – XIII din 13 decembrie 1994 cu privire la Curtea
Constituțională și art. 38 alin. (1) lit. g) și 39 din Codul Jurisdicției Constituționale
nr. 502 – XIII din 16 iunie 1995

An. Gache

13:00

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA		
Intrare Nr.	94a	
" 12 "	06	2020

I. AUTORUL SESIZĂRII

1. Angel Agache,
2. Deputat în Parlament
3. bd. Ștefan cel Mare 105

II. OBIECTUL SESIZĂRII

Prezenta sesizare are ca obiect de examinare dispozițiile legale cuprinse în:

- textul art. 453 alin. (1) C. pr. pen. RM:

Temeiurile pentru recurs în anulare

(1) Hotărârile irevocabile pot fi atacate cu recurs în anulare în scopul reparării erorilor de drept comise la judecarea cauzei, în cazul în care un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente a afectat hotărîrea atacată, **inclusiv cînd Curtea Europeană a Drepturilor Omului informează Guvernul Republicii Moldova despre depunerea cererii.** în raport cu prevederile art. 20, 23, 54 și 119 din Constituția Republicii Moldova.

III. CADRUL NORMATIV PERTINENT

1. CONSTITUȚIA REPUBLICII MOLDOVA:

Articolul 1 Statul Republica Moldova

[...]

(3) *Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sînt garantate.*

Articolul 4 Drepturile și libertățile omului

(1) *Dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile omului se interpretează și se aplică în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte.*

(2) *Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legile ei interne, prioritate au reglementările internaționale.*

Articolul 20 Accesul liber la justiție

(1) *Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.*

(2) Nici o lege nu poate îngreuna accesul la justiție.

Articolul 22

Neretroactivitatea legii

Nimeni nu va fi condamnat pentru acțiuni sau omisiuni care, în momentul comiterii, nu constituiau un act delictuos. De asemenea, nu se va aplica nici o pedeapsă mai aspră decât cea care era aplicabilă în momentul comiterii actului delictuos.

Articolul 23

Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

(1) Fiecare om are dreptul să i se recunoască personalitatea juridică.

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.

Articolul 26

Dreptul la apărare

(1) Dreptul la apărare este garantat.

(2) Fiecare om are dreptul să reacționeze independent, prin mijloace legitime, la încălcarea drepturilor și libertăților sale.

(3) În tot cursul procesului părțile au dreptul să fie asistate de un avocat, ales sau numit din oficiu.

(4) Amestecul în activitatea persoanelor care exercită apărarea în limitele prevăzute se pedepsește prin lege.

Articolul 54

Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sînt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

(3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrângerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.

(4) Restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.

Articolul 119

Folosirea căilor de atac

Împotriva hotărîrilor judecătorești, părțile interesate și organele de stat competente pot exercita căile de atac, în condițiile legii.

2. PREVEDERI RELEVANTE DIN CODUL DE PROCEDURĂ PENALĂ

Articolul 452. Recursul în anulare

(1) *Procurorul General și adjuncții lui, persoanele menționate la art.401 alin.(1) pct.2) și 3), precum și, în numele acestor persoane, apărătorul sau reprezentantul lor legal, pot declara la Curtea Supremă de Justiție recurs în anulare împotriva hotărârii judecătorești irevocabile după epuizarea căilor ordinare de atac.*

[Alin.(2),(3) art.452 excluse prin Legea nr.66 din 05.04.2012, în vigoare 27.10.2012]

Articolul 453. Temeiurile pentru recurs în anulare

(1) *Hotărârile irevocabile pot fi atacate cu recurs în anulare în scopul reparării erorilor de drept comise la judecarea cauzei, în cazul în care un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente a afectat hotărârea atacată, **inclusiv când Curtea Europeană a Drepturilor Omului informează Guvernul Republicii Moldova despre depunerea cererii.***

(2) *Recursul în anulare este inadmisibil dacă nu se întemeiază pe temeiurile prevăzute în prezentul articol sau este declarat repetat.*

Articolul 454. Termenul de declarare a recursului în anulare

Recursul în anulare poate fi declarat în termen de 6 luni de la data rămîinerii irevocabile a hotărârii judecătorești sau, în cazul în care cererea a fost comunicată Guvernului Republicii Moldova de către Curtea Europeană a Drepturilor Omului, de la data comunicării ei.

3. JURISPRUDENȚA CURȚII CONSTITUȚIONALE

Astfel, nu numai că formularea unui act normativ sau norme trebuie să permită persoanei interesate să prevadă în mod rezonabil conduita pe care trebuie să o adopte, dar claritatea și previzibilitatea sunt elemente *sine qua non* ale constituționalității, care dă relevanță corelării cu alte acte normative și a aptitudinii acesteia de a fi aplicată efectiv și eficient. Legea trebuie să reglementeze în mod unitar, să asigure o legătură logico-juridică între dispozițiile pe care le conține, iar în cazul unor instituții juridice cu o structură complexă - să prevadă elementele care disting particularitățile lor (*Hotărârea Curții Constituționale nr. 17 din 19 mai 2016, pct. 61*).

De altfel, Curtea Constituțională a Republicii Moldova, în jurisprudența sa, consacră legalitatea și calitatea normei la nivel de „*condiții esențiale sau elemente fundamentale ale preeminenței dreptului și ale statului de drept*”. În Hotărârea nr. 21 din 22 iulie 2016, Curtea Constituțională a Republicii Moldova a subliniat faptul că *unul dintre elementele fundamentale ale preeminenței dreptului și ale statului de drept îl constituie principiul legalității*. (pct. 52).

În Raportul Comisiei de la Veneția privind preeminența dreptului (adoptat la cea de-a 86-a sesiune plenară din 25-26 martie 2011) s-a stabilit că Parlamentul nu poate deroga de la drepturile fundamentale, adoptând texte ambigue de legi. Cetățenii trebuie să se bucure de o protecție juridică esențială în fața statului și instituțiilor sale (pct. 47).

De asemenea, în Hotărârea nr. 13 din 15 mai 2015, Curtea Constituțională a Republicii Moldova a menționat că [...] Deși art. 23 din Constituție cuprinde expres doar criteriul de accesibilitate și claritate al legii, Curtea, prin jurisprudența sa, a reținut că normele adoptate de autoritățile publice urmează a fi și suficient de precise și previzibile (pct. 105). Orice act normativ trebuie să respecte principiile și normele constituționale, precum și exigențele de tehnică legislativă, menite să asigure claritatea, previzibilitatea, predictibilitatea și accesibilitatea actului. Legea trebuie să reglementeze în mod unitar, să asigure o legătură logico-juridică între dispozițiile pe care le conține, iar în cazul unor instituții juridice cu o structură complexă, să prevadă elementele ce disting particularitățile lor (pct. 108). Prin reglementările de tehnică legislativă, legiuitorul a impus o serie de criterii obligatorii pentru adoptarea oricărui act normativ, a căror respectare este necesară pentru a asigura sistematizarea, unificarea și coordonarea legislației, precum și conținutul și forma juridică adecvată ale fiecărui act normativ. Astfel, respectarea acestor norme concurează la asigurarea unei legislații care respectă principiul securității raporturilor juridice, având claritatea și previzibilitatea necesară (pct. 109).

În Hotărârea nr. 26 din 23 noiembrie 2010, Curtea Constituțională a Republicii Moldova statuează faptul că pentru a corespunde celor trei criterii de calitate – accesibilitate, previzibilitate și claritate – norma de drept trebuie să fie formulată cu suficientă precizie, astfel încât să permită persoanei să decidă asupra conduitei sale și să prevadă, în mod rezonabil, în funcție de circumstanțele cauzei, consecințele acestei conduite. În caz contrar, cu toate că legea conține o normă de drept care aparent descrie conduita persoanei în situația dată, persoana poate pretinde că nu-și cunoaște drepturile și obligațiile. Într-o astfel de interpretare, norma ce nu corespunde criteriilor clarității este contrară art. 23 din Constituție, care statuează obligația statului de a garanta fiecărui om dreptul de a-și cunoaște drepturile (pct. 10).

În accepțiunea Curții Constituționale a Republicii Moldova, consacrată în Hotărârea nr. 55 din 14 octombrie 1999 și Hotărârea nr. 10 din 16 aprilie 2010, organele de drept, inclusiv Curtea Constituțională și instanțele judecătorești, în limitele competențelor ce le revin, sânt în drept să aplice, în procesul examinării unor cauze concrete, normele dreptului internațional în cazurile stabilite de legislație. În caz de neconcordanță dintre normele dreptului internațional și dispozițiile constituționale privind drepturile fundamentale ale omului, prioritate au prevederile internaționale. Mai mult decât atât, practica jurisdicțională internațională este obligatorie pentru Republica Moldova - ca stat care a aderat la Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

Consiliul Consultativ al Judecătorilor Europeni, în Avizul nr. 11 (2008) *privind calitatea hotărârilor judecătorești* fundamentează că *hotărârile judecătorești se bazează în primul rând pe legile adoptate de Parlament, care, ca surse ale dreptului, stabilesc nu numai drepturile de care dispun justițiabilii și acțiunile pedepsite de legea penală, ci*

definesc, de asemenea, cadrul procedural în care se iau hotărârile judecătorești. Calitatea hotărârilor judecătorești poate fi afectată de schimbările prea dese ale legislației, de o redactare prea puțin satisfăcătoare sau de un conținut neclar al legilor (s. n.; pct. 11). *Legiutorul trebuie să acționeze în așa fel, încât legislația să fie clară și simplu de folosit și să fie conformă cu CEDO. Pentru a facilita interpretarea, lucrările pregătitoare ale legilor trebuie să fie accesibile într-un limbaj inteligibil* (pct. 12).

În baza Hotărârii nr. 21 din 22.07.2016 privind excepția de neconstituționalitate a articolului 125 lit. b) din Codul penal, a articolelor 7 alin. (7), 39 pct. 5), 313 alin. (6) din Codul de procedură penală și a unor prevederi din articolele 2 lit. d) și 16 lit. c) din Legea cu privire la Curtea Supremă de Justiție s-a hotărât:..... 2. *Se recunoaște constituțional articolul 125 litera b) din Codul penal al Republicii Moldova nr. 985-XV din 18 aprilie 2002, în măsura în care, în redacția actuală, nu este interpretat ca incriminând fapta desfășurării activității de întreprinzător fără licență.*

Curtea Constituțională, în Hotărârea din 21.12.2017 privind excepția de neconstituționalitate a art. 232 alin. (2) și a unor prevederi din alineatul (4) al art. 308 din Codul de procedură penală al Republicii Moldova (sesizarea nr. 168g/2017) de aceeași manieră a recunoscut constituțional articolul 232 alineatul (2) din Codul de procedură penală al Republicii Moldova numai **parțial** [s.a.], utilizând expresia **în măsura în care** [s.a.] modul de calculare a termenelor pentru actele efectuate de procuror nu se aplică în raport cu demersurile pentru care legea stabilește termene imperative pentru a fi depuse în instanța de judecată.

Prin Hotărârea nr. 21 din 01.10.2018 pentru controlul constituționalității articolului 458 alin. (3) pct. 4) din Codul de procedură penală (efectul retroactiv al hotărârilor Curții Constituționale în materie de drept penal procedural) s-a pronunțat asupra sesizării privind verificarea constituționalității și declararea neconstituțională a prevederilor articolului 458 alin. (3) pct. 4) din Codul de procedură penală **în măsura** în care revizuirea va putea fi solicitată, în baza hotărârii de declarare a neconstituționalității unei prevederi legale aplicate în cauză, doar dacă hotărârea Curții conține în mod expres o asemenea mențiune.

În acest caz Curtea Constituțională și-a motivat hotărârea și în baza analizei sensului atribuit în practica judiciară de interpretare și aplicare a textului de lege supus testului de neconstituționalitate. (pct. 52, 53 Hotărârea nr. 21 din 01.10.2018)

4. PREVEDERI RELEVANTE DIN CEDO ȘI JURISPRUDENȚA CEDO.

Art. 4 par. 2 din Protocolul 7 din CEDO face excepție de la regula generală de redeschidere a procedurii în trei cazuri expres stipulate în lege:

1) dacă fapte noi în privința elementelor de fond au fost prezentate;

2) sunt fapte noi recent descoperite;

3) un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente este de natură să afecteze hotărârea pronunțată. (s.a.)

CtEDO agreează posibilitatea oferită de autoritățile naționale de a iniția și menține procedurile de recurs în anulare atunci când sunt exercitate pentru a asigura, pe cât este posibil, un echilibru just între interesele persoanei și necesitatea de a asigura eficiența sistemului de justiție penală.¹

Revizuirea nu trebuie tratată ca un recurs deghizat, iar simpla posibilitate de a exista două opinii asupra acestui subiect nu constituie un motiv de reexaminare. O îndepărtare de la acest principiu este justificată numai atunci când este necesar prin circumstanțe cu un caracter substanțial și convingător (a se vedea: Bujnița c. Moldovei, pct. 20 și Bota c. României, din 04. 11. 2008, pct.33 și 34²).

*În măsura în care afirmația reclamantilor se referă la constatarea încălcărilor art. 6 § 3 litera (d) coroborat cu articolul 6 § 1, Curtea reiterează că, **atunci când un reclamant a fost condamnat, în ciuda unei potențiale încălcări a drepturilor sale, garantate de Articolul 6 din convenție, el ar trebui, în măsura posibilului, să fie pus în poziția în care ar fi fost nerespectată de cerințele acestei dispoziții și că, în principiu, cea mai potrivită formă de reparație ar fi procesul de novo sau redeschiderea procedurii, dacă a fost solicitată** (s.a.) (a se vedea Öcalan împotriva Turciei [CG], nr. 46221/99, § 210 în amendă, CEDO 2005-IV; și Popov împotriva Rusiei, nr. 26853/04, § 263, 13 iulie 2006).*³

Astfel, Curtea a statuat că o condamnare care ignoră probe cheie constituie un abuz de justiție penală și că lăsarea unor astfel de erori necorectate poate afecta grav echitatea, integritatea și reputația publică a procedurilor judiciare (a se vedea: Lenskaya c. Rusia, din 29. 01. 2009, pct. 39 și 40⁴ și Giuran c. României, 21. 06. 2011, pct. 39⁵).

IV. EXPUNEREA PRETINSEI SAU A PRETINSELOR ÎNCĂLCĂRI ALE CONSTITUȚIEI, PRECUM ȘI A ARGUMENTELOR ÎN SPRIJINUL ACESTOR AFIRMAȚII

În conformitate cu alin. (1) al art. 20 din Constituție, orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime. Alin. (2) al acestui articol prevede că nici o lege nu poate îngreuna accesul la justiție.

¹ Hot. CtEDO Bujnița c. Moldovei, din 16. 01. 2007, pct. 20, Text oficial disponibil: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-79032>

² Text oficial disponibil: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-89253>

³ Hot. CtEDO Poloufakine și Chernyshev c. Rusiei din 25.09.2008. (par. 219). Text oficial disponibil: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-88482>

⁴ Text oficial disponibil: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-91022>

⁵ Text oficial disponibil: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-105269>

În conformitate cu art. 23 alin. (2) din Constituție, statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.

Potrivit art. 54 alin. (1) din Constituție, în Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

De asemenea, în conformitate cu art. 119 din Constituție, împotriva hotărârilor judecătorești, **părțile interesate și organele de stat competente pot exercita căile de atac, în condițiile legii.**

Potrivit art. 4 alin. (1) din Constituție, dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile omului se interpretează și se aplică în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte.

Rezultă concluzia că art. 20, 23, 54 și art. 119 din Constituție trebuie interpretate inclusiv în concordanță cu Convenția Europeană a Drepturilor Omului și jurisprudența CtEDO.

În această sesizare susținem că art. 453 alin. (1) al Codului de Procedură Penală contravine art. 6 din Convenție, deci și art. 20, art. 23 și art. 119 din Constituție.

Art. 6 din Convenție garantează dreptul la un proces echitabil. Dreptul la un proces echitabil presupune un drept de acces la un tribunal (*Golder contra Marea Britanie*, 21 Februarie 1975, §§ 28-36, Series A. no. 18).

Dreptul de acces la un tribunal trebuie să fie “practic și efectiv”, nu “teoretic sau iluzoriu” (*Bellet contra Franța*, 4 Decembrie 1995, § 36, Series A no. 333-B). Această observație este deosebit de adevărată în materia garanțiilor oferite de articolul 6, având în vedere locul proeminent într-o societate democratică al dreptului la un proces echitabil (*Prince Hans-Adam II of Liechtenstein contra Germania* [GC], no. 42527/98, § 45, ECHR 2001-VIII).

CtEDO a apreciat în Hot. *Moreira Ferreira c. Portugaliei* (2) din 11. 07. 2017⁶ că cerințele de securitate juridică nu sunt absolute. **Considerații precum apariția de noi fapte, descoperirea unui defect fundamental în cadrul procedurii anterioare care ar putea afecta rezultatul cauzei** (s.a.) sau necesitatea de a acorda remedieri, în special în contextul executării hotărârilor Curții, toate militează în favoarea redeschiderii procedurilor. În consecință, Curtea a apreciat că simpla posibilitate de redeschidere a unui dosar penal este compatibilă prima facie cu Convenția (a se vedea *Nikitin c. Rusiei*, nr. 50178/99, §§ 55-57, CEDO 2004-VIII).

CtEDO agreează posibilitatea oferită de autoritățile naționale de a iniția și menține procedurile de recurs în anulare atunci când sunt exercitate pentru a asigura, pe cât este

⁶ Text oficial disponibil: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-175646>

posibil, un echilibru just între interesele persoanei și necesitatea de a asigura eficiența sistemului de justiție penală.⁷

Art. 453 alin. (1) al Cod proc. pen. al RM., a fost și este interpretat în jurisprudența Curții Supreme de Justiție în sensul în care hotărârile irevocabile nu pot fi atacate cu recurs în anulare separat când **Curtea Europeană a Drepturilor Omului informează Guvernul Republicii Moldova despre depunerea cererii**, dacă Procurorul General și adjuncții lui sau persoanele menționate la art. 401 alin. (1) pct. 2) și 3) din Cod proc. pen. al RM., au formulat un recurs în anulare dintr-un alt motiv decât informarea Guvernului de către CEDO. Un astfel de recurs în anulare este declarat inadmisibil, pentru că este repetat:

“Soluționarea de către Curtea Supremă de Justiție a recursului în anulare declarat în termen de 6 luni de la data rămânerii irevocabile a hotărârii judecătorești, atestă realizarea deja de către condamnat a dreptului la respectiva cale extraordinară de atac, deci, recursurile în anulare declarate ulterior, inclusiv cel depus în termen de 6 luni de la data comunicării cererii Guvernului R. Moldova de către CtEDO, vor fi repetate și inadmisibile, întru respectarea securității raporturilor juridice și a principiului non bis in idem.” (Dosarul nr. 4-1re-55/2020, Decizia CSJ din 7 mai 2020)
ori

“În contextul enunțat *supra*, instanța de recurs în anulare, menționează că soluționarea de către Curtea Supremă de Justiție a recursului în anulare declarat în termen de 6 luni de la data rămânerii irevocabile a hotărârii judecătorești, atestă realizarea deja de către condamnat a dreptului la respectiva cale extraordinară de atac, deci, recursurile în anulare declarate ulterior, inclusiv cel depus în termen de 6 luni de la data comunicării cererii Guvernului Republicii Moldova de către CtEDO, vor fi repetate și inadmisibile, întru respectarea securității raporturilor juridice și a principiului non bis in idem.” (Dosarul nr. 4-1re-24/2020, Decizia CSJ din 7 mai 2020)

În aceste condiții, dacă ne aflăm în situația în care CtEDO informează Guvernul Republicii Moldova despre depunerea cererii după cele 6 luni de la data rămânerii irevocabile a hotărârii judecătorești, calea de atac a recursului în anulare (adică accesul la un tribunal) devine teoretică și iluzorie.

Art. 6 din Convenție nu obligă statele contractante să instituie instanțe de apel sau de casație. Cu toate acestea, dacă există asemenea instanțe, garanțiile articolului 6 trebuie respectate, pentru a le oferi părților litigante un drept efectiv de acces la aceste curți în vederea soluționării problemelor juridice legate de drepturile și obligațiile lor (*Andrejeva contra Letonia*[GC], no. 55707/00, § 97, ECHR 2009; *Levages Prestations Services contra Franța*, 23 October 1996, § 44, Reports of Judgments and Decisions 1996-V; *Brualla Gómez*

⁷ Hot. CtEDO Bujnița c. Moldovei, din 16. 01. 2007, pct. 20, Text oficial disponibil: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-79032>

de la Torre contra Spania, 19 December 1997, § 37, Reports 1997-VIII; *Annoni di Gussola and Others contra Franța*, nos. 31819/96 and 33293/96, § 54, ECHR 2000-XI).

CtEDO a acordat o atenție deosebită chestiunii dacă procedura de urmat în apeluri sau recursuri putea fi considerată previzibilă din punctul de vedere al părții litigante (*Mohr contra Luxemburg* (dec.), no. 29236/95, 20 April 1999; *Lanschützer GmbH contra Austria* (dec.), no. 17402/08, § 33, 18 March 2014; și *Henrioud contra Franța*, no. 21444/11, §§ 60-66, 5 November 2015).

Deși art. 453 alin. (1) al Cod proc. pen. al RM prevede că hotărârile irevocabile pot fi atacate cu recurs în anulare când Curtea Europeană a Drepturilor Omului informează Guvernul Republicii Moldova despre depunerea cererii, Curtea Supremă de Justiție reține în jurisprudența sa, absolut imprevizibil, că recursurile în anulare pot fi formulate doar în interiorul termenului de 6 luni de la data rămîinerii irevocabile a hotărîrii judecătorești, indiferent de informarea Guvernului de către CtEDO.

CtEDO a înțeles întotdeauna termenul “lege” în sensul său “material”, nu “formal” (*De Wilde, Ooms and Versyp contra Belgia*, 18 June 1971, Series A no. 12, p. 45, § 93). În opinia CtEDO, legea trebuie înțeleasă atât ca act al Parlamentului, cât și ca jurisprudență a instanțelor naționale (*The Sunday Times contra Marea Britanie* (no. 1), 26 Aprilie 1979, Series A no. 30, p. 30, § 47; *Casado Coca contra Spania*, 24 Februarie 1994, Series A no. 285-A, p. 18, § 43). “Legea” este prevederea în vigoare potrivit modului în care instanțele de judecată competente au interpretat-o (*Leela Förderkreis E.V. and Others contra Germania*, § 87).

Prin urmare, art. 453 alin. (1) al Cod proc. pen. al RM., există în modul în care este interpretat de instanța supremă.

Reieșind din faptul că acest articol este interpretat în acest mod de Curtea Supremă de Justiție, este încălcat dreptul de acces în justiție, dreptul de a exercita o cale de atac legală și previzibilitatea legii, adică sunt încălcate articolele 20, 23 și 119 din Constituție.

Din aceste motive, considerăm că art. 453 alin. (1) Cod proc. pen. al RM., trebuie declarat neconstituțional în măsura în care nu permite formularea unui recurs în anulare separat sau după trecerea a 6 luni de la data rămîinerii irevocabile a hotărîrii judecătorești, în cazul în care Curtea Europeană a Drepturilor Omului informează Guvernul Republicii Moldova despre depunerea cererii.

Astfel revenind, la spiritul acestei norme juridice este evident că prin acest temei de recurs legiuitorul a urmărit să ofere o posibilitate suplimentară de recurs în anulare, temeiul fiind comunicarea Guvernului Republicii Moldova a cererii depusă de reclamant la CtEDO.

Având în vedere că conform art. 119 din Constituția RM, căile de atac se exercită **în condițiile legii**, iar **legea** în cazul respectiv, prevederile art. 453 alin. (1) C. pr. pen. RM, nu este clară și previzibilă în aplicare, deoarece poate fi interpretată după cum s-a statuat în practica judiciară cel puțin în două sensuri, care condiționează în mod direct admisibilitatea recursului în anulare, considerăm că acest text nu corespunde prevederilor art. art. 20, 23, 26, 54 și 119 din Constituția RM.

V. CERINTELE AUTORULUI SESIZĂRII

Solicităm declararea neconstituționalității articolului 453 alin. (1) din Codul de procedură penală al Republicii Moldova, în măsura în care nu permite formularea unui recurs în anulare separat sau după trecerea a 6 luni de la data rămîinerii irevocabile a hotărîrii judecătorești, în cazul în care CtEDO informează Guvernul Republicii Moldova despre depunerea cererii.

VI. LISTA DOCUMENTELOR

La prezenta sesizare se anexează:

- Copia Deciziei Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție din 07 mai 2020. Dosarul nr. 4-lre-24/2020 și Copia opiniei separate prezentată conform prevederilor art. 339 alin. (7), 340 alin. (3) C. pr. pen. Disponibile:
http://jurisprudenta.csj.md/search_plen_penal.php?id=2032;
- Copia Deciziei Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție din 07 mai 2020. Dosarul nr. 4-lre-55/2020. și Copia opiniei separate prezentată conform prevederilor art. 339 alin. (7), 340 alin. (3) C. pr. pen. Disponibile:
http://jurisprudenta.csj.md/search_plen_penal.php?id=2031
- Copia avizului consultativ al Comisiei juridice, numiri și imunități al Parlamentului RM.

VII. DECLARAȚIA ȘI SEMNATURA

Declar pe onoare că informațiile ce figurează în prezentul formular de sesizare sunt exacte.

Cu cea mai înaltă considerație pentru Onorata Curte,

Andrei Gheorghiu

Chișinău,

12.06.2020